

NOTAT

Oppdrag	Dammen ved Verkensvannet, Dikemark, Asker kommune	Dokumentkode	10206653-01-RIM-NOT-003
Emne	Oppfølging av nedtapping- tilstand høst 2023	Tilgjengelighet	Åpen
Oppdragsgiver	Eiendoms- og byfornyelsesetaten	Oppdragsleder	Vegard Lie
Kontaktperson	Steinar Sidselrud	Utarbeidet av	Sondre Andre Ski
Kopi		Ansvarlig enhet	Vassdrag og Miljø

1 Bakgrunn

Tirsdag 12.09.2023 ble det gjennomført en oppfølgingsbefaring¹ av innløpsbekkene til Dikemarkvannene for å se på endringer i delta mellom bekk og vann igjennom sommeren. I hovedsak var befaringen planlagt som en del av oppfølgingen av nedtappingen og for å se på eventuelle tiltak for å sikre fiskevandring før gytesesongen. Befaringen ble gjennomført av senior fiskebiolog Sondre Ski fra Multiconsult.

I august 2023 hadde Østlandet tre større nedbørshendelser med ekstreme mengder regn. Regnet førte til flom og erosjon i flere bekker og det var derfor behov for å se hvordan utløpene til Dikemarkvannene hadde reagert på slike vannmengder.

2 Områdebeskrivelse

Av de bekken som ble befart 12.09.2023, var det de tre største innløpsbekken (Grobruelva, Verkensbekken og Oppsjøbekken) som har tydelige deltaer samt Påverudelva som kan beskrives mer som en kanal mellom vannene (figur 2-1). Bekken fra Padderudvannet ble ikke undersøkt ved denne befaringen, da status på bekken vurderes som mindre sårbar.

For nærmere beskrivelse av området og vannforekomstene henvises det til tidligere befaringsnotat fra Multiconsult².

¹ Multiconsult gjennomførte tidligere befaring 22.06.2023

² 10206653-01-RIM-NOT-002

01	23.10.2023	Innspill fra EBY	RAKB	VegL	VegL
00	21.09.2023	befaringsnotat	Sondre Ski	RAKB	RAKB
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

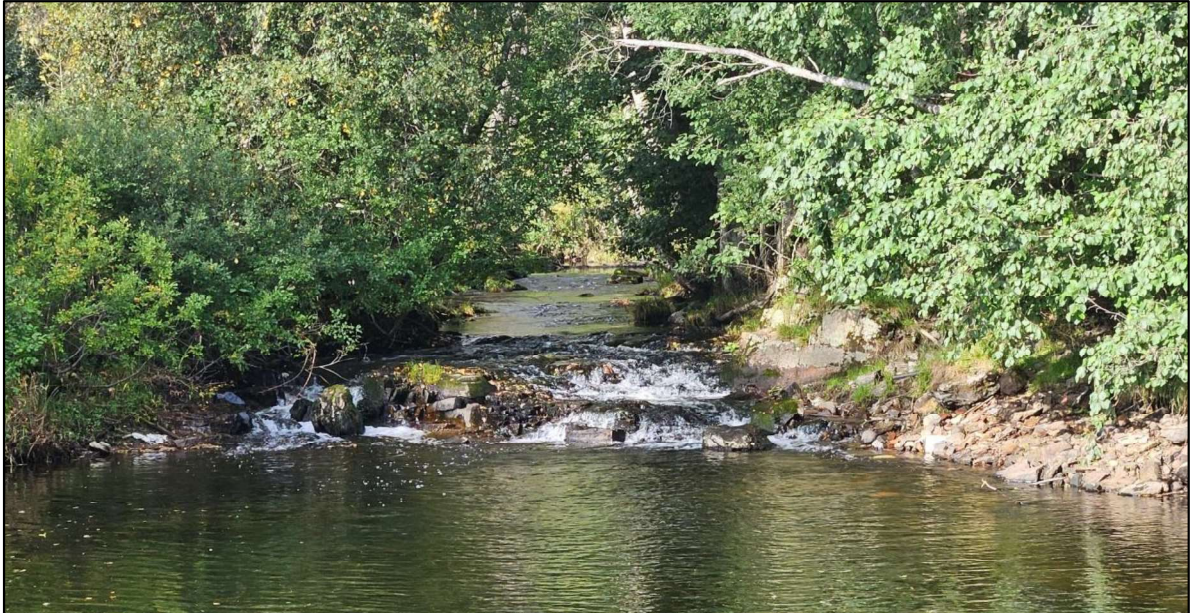

Figur 2-1 Oversikt bekker befart 12.09.2023. Kartutsnitt hentet fra (<https://kart.kystverket.no/>).

3 Beskrivelse av bekkene

Under er bekkene dokumentert med bilder fra befaringen i september. Det var noe høyere vannføring nå, sammenlignet med befaringen gjennomført i juni. Vannstanden var litt høyere i Dikemarkvannene enn i juni, grunnet flom tidlig i august.

3.1 Grobruelva

Figur 3-1. Grobruelva (øvre sprang).

Figur 3-1 viser øvre sprang i Grobruelva ved høyere vannføring. Selve bekkeløpet som går inn i skogen virker mindre påvirket av flommen og er funksjonell for fisk.

Figur 3-2. Grobruelva, parti mellom øvre og nedre sprang.

Grobruelva synes å ha blitt sterkt påvirket av flommen og i utløpet har vannet gått over gresset og har dratt med seg mye trær og annet organisk langt opp på land. Vannstanden ved flommen virker å ha steget inntil 1 meter over vannstanden ved befaringstidspunktet.

Figur 3-3. Grobruelva, nedre sprang.

Figur 3-3 viser Grobruelvas utløp til Ulvenvatnet. Ved befaring ble det observert at elva har delt seg i to i deltaet, og har nå fått to utløp til Ulvenvatnet. Flommen har laget to tydelige løp som begge fungerer for fisk.

Figur 3-4. Nordlig løp i nedre del av Grobruelva.

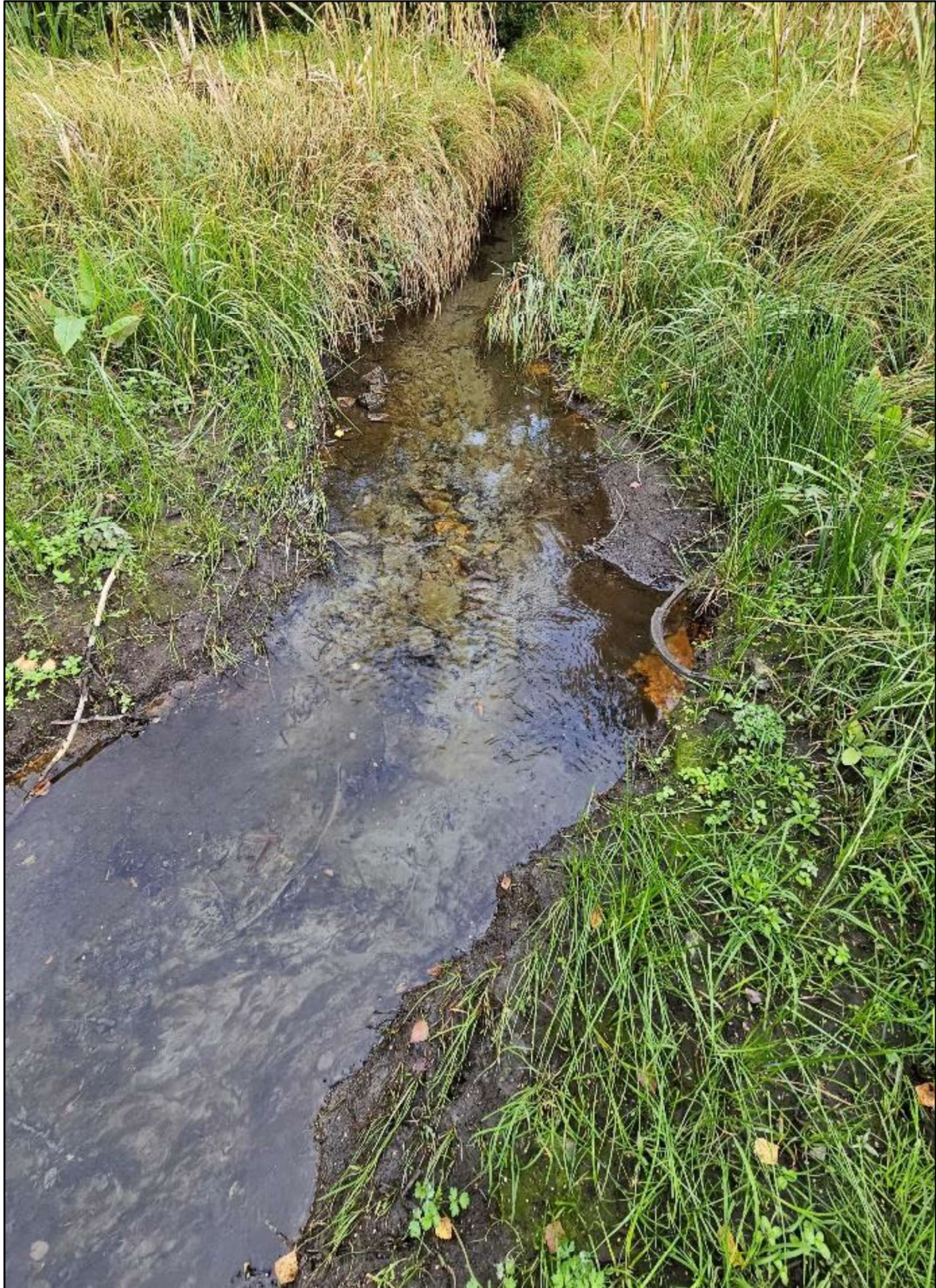
Figur 3-4 viser nordlig løp som er etablert i Grobruelva. Løpet har god vanndybde og -mengde, og vurderes som det beste av de to utløpene per dags dato.

3.2 Oppsjøbekken

Figur 3-5. Oppsjøbekken utløp ut i Nordvannet. Oppsjøbekken har ikke endret seg stort fra juni. Muligens blitt litt dypere og litt mer kanalpreget i utløpet.

Oppstrøms mot skogen har oppsjøbekken fått en tydeligere kanal. Enkelte områder har nå 0,5 m dybde og enkelte steiner har begynt å dukke opp. Bekken ser ut til å ha dannet et stabilt bekkeløp som fungerer for fisk.

Figur 3-6. Oppstrøms Oppsjøbekken.

3.3 Verkensbekken

Figur 3-7. Utløp Verkensbekken.

Verkensbekken har liten endring fra befaringen i juni. I hovedsak er endringen i overgang bekk/vann der det ble observert at området har blitt noe dypere, sammenlignet med forrige befaring.

På befaringen i september ble det observert tydelig utvasking av pukk/sprengstein fra brofundamentet etter flommene. Brufundament er også på vei til å skli ut i bekken.

Figur 3-8. Utsklidning av brufundament i bekk.

3.4 Påverudelva

Påverudelva har noe høyere vannføring, og fremstår ellers likt som ved befaringen i juni. Det ble også observert mindre tørrlagte områder. Se bilder nedenfor.

Figur 3-9. Påverudelva.

Figur 3-10. Mindre tørrlagte områder i Påverudelva. Dette skyldes høyere vannføring.

4 Oppsummering

Innløpsbekkene har ikke endret seg vesentlig fra befaringen i juni, men har fått tydeligere kanaler, som er positivt for fisk og fiskevandring. I Grobruelva ble det observert ørret både i delta (nedre sprang) og oppstrøms steinterskel (øvre sprang). Den høye vannføringen og det våte klima i juli/august har sørget for at mange av hydrofytplantene som lå tørre i juni har overlevd, men det er tydelig at områder som har ligget permanente tørrlagt blir mer tatt over av landplanter (se figur 4-1 og figur 4-2). Dette regime forventes å stabilisere seg når permanent vannstand blir satt.

Grobruelva ser ut til å bli veldig fin for vade- og andefugler med større våtmarksområder en før senking. Det skal gjøres vurdering av fugl i 2024 som vil vurdere dette nærmere.

Figur 4-1. Grobruelva, nedre sprang i juni 2023.

Figur 4-2. Grobruelva, nedre sprang i september 2023.

5 Vurdering av tiltak

Det observeres at situasjonen i september er forbedret sammenlignet med situasjonen i juni.

Med utgangspunkt i befaringen gjennomført september, vurderes det per nå *ikke* å være behov for ytterligere tiltak med hensyn til vannstand og akvatisk miljø ved rehabilitering av dammen. Dersom det oppstår behov for å senke vannstanden ytterligere i forbindelse med anleggsarbeid bør det gjøres en ny vurdering av behovet for tiltak.

Hvis det oppstår behov for å senke vannstanden i Verkensvannet ytterligere i forbindelse med anleggsarbeidet kan for eksempel en midlertidig terskel ved innløpet av Påverudelva vurderes som et relativt enkelt tiltak. En slik terskel vil kunne holde igjen vann og opprettholde stabil vannstand i Ulvenvannet, dersom vannet nedstrøms (Verkensvannet) skulle tappes ned i anleggsfase. Dybden i område er ca. 0,5 til 1 meter noe som gjør tiltaket overkommelig i omfang. Et slikt tiltak vil sannsynligvis kunne skape et vandringshinder mellom vannene. Så fremt tiltaket begrenses til en kortvarig periode og ikke påvirker gyteperioden for storørret vurderes det ikke til å ha noen varige ulemper for det akvatiske naturmangfoldet. Dersom det blir behov for å vurdere et slikt tiltak vil det kreve søknad til Statsforvalter, og tekniske løsninger må avklares med vassdragstekniker.

Figur 3 Plassering av terskel foran bro.